

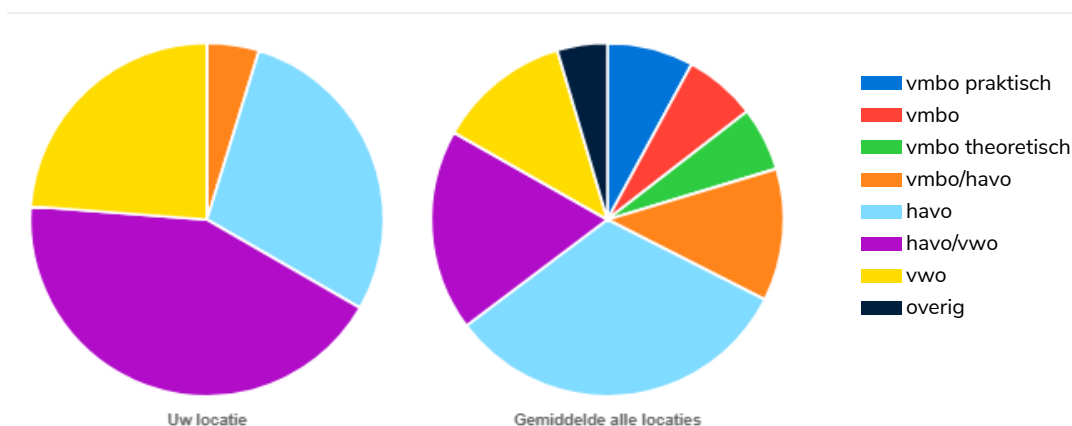
Thema 2: Thuis

Bij het Thema Kind kwamen de kind-kenmerken aan bod die van invloed zijn op de ontwikkeling van kinderen. Aan de ene kant hun (non-)cognitieve capaciteiten en aan de andere kant hun beperkingen of uitdagingen (ondersteuningsbehoefte), hun persoonlijkheid, verwachtingen en motivatie.

Het is voor scholen daarnaast belangrijk om een goed beeld te hebben van de schoolpopulatie, in termen van thuiskenmerken die van invloed kunnen zijn op het ontwikkelingsproces. Veel scholen worstelen om hun populatie goed in beeld te brengen om hier vervolgens hun onderwijs en ondersteuning op af te stemmen. Informatie uit de terugkoppeling van de OML kan gebruikt worden om de populatie verder in beeld te brengen. Informatie die we binnen dit thema terugkoppelen betreft de gezinssituatie, sociaal economische status, en herkomst en thuistaal van het kind. Daarnaast brengen we ook de tijdsbesteding van het kind na school in beeld.

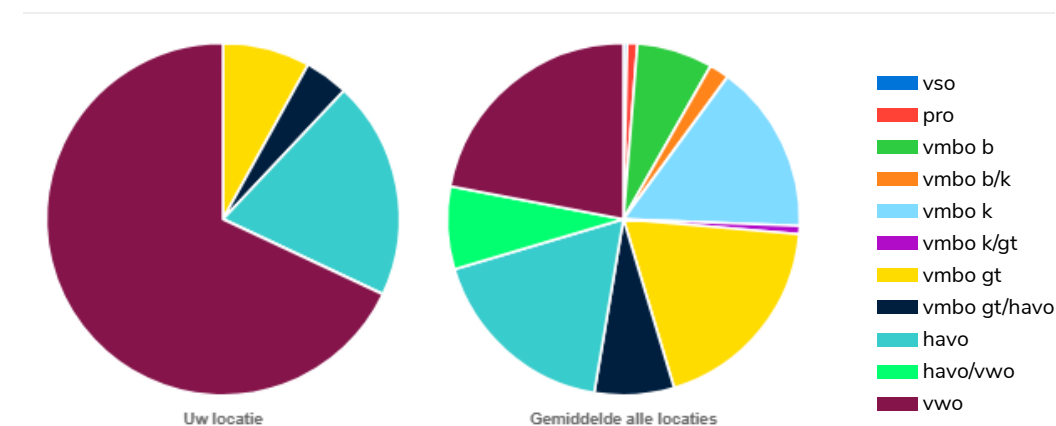
Ouderverwachtingen

Ouders van leerlingen in groep 2 zullen nog niet weten naar welke type middelbare school hun kind zal gaan. Toch hebben ouders hier vaak al wel verwachtingen bij. Deze verwachtingen kunnen van invloed zijn op de ontwikkeling van kinderen. Daarom is aan ouders van kinderen in groep 2 gevraagd wat zij denken dat de meest waarschijnlijke middelbare schoolkeuze voor hun kind is.



Figuur 1 : Ouders van kinderen in groep 2 is gevraagd wat zij denken dat de meest waarschijnlijke middelbare schoolkeuze voor hun kind

Ouders hebben dus over het algemeen hoge verwachtingen van hun kinderen en zouden het ook erg vinden als hun kind niet zijn best zou doen, of geen diploma zou halen.

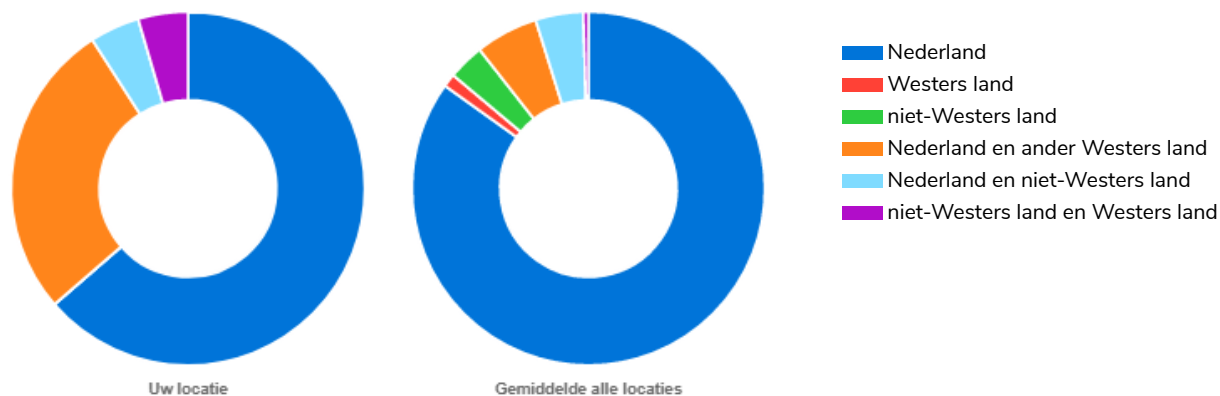


Figuur 2 : VO-advies zoals door de leerkracht in groep 8 gegeven (voor afname van de Eindtoets)

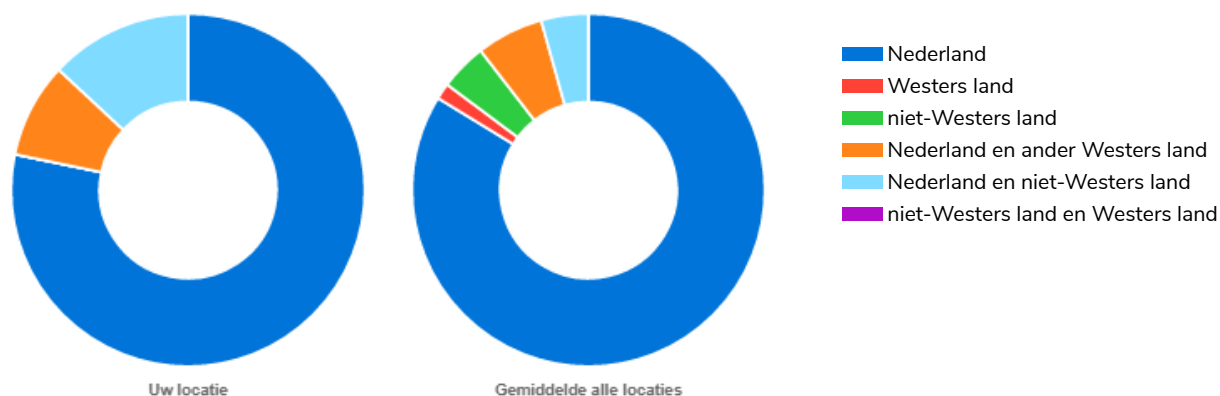
Herkomst

De achtergrond van leerlingen en ouders speelt een belangrijke rol in hoe zij de wereld (en dus de school) beleven. Voor een school is een goed inzicht in de leerlingpopulatie van belang om hier op in te kunnen spelen waar het bijvoorbeeld gaat om begeleiding, onderwijsprogramma of ouderbetrokkenheid.

Om een beeld te krijgen van de achtergrond van leerlingen, is aan ouder(s)/verzorger(s) gevraagd in welk land zij geboren zijn.



Figuur 3 : Herkomst ouder(s)/verzorger(s) van leerlingen in groep 2



Figuur 4 : Herkomst ouder(s)/verzorger(s) van leerlingen in groep 8

Onderzoek laat zien dat derde generatie niet-westerse migrantenkinderen, als beide ouders tweede generatie migranten zijn, nog steeds een onderwijsachterstand hebben (zie de website van het CBS (<https://www.cbs.nl/nl-nl/publicatie/2016/47/jaarrapport-integratie-2016>)).

Uit de Staat van het Onderwijs (zie Staat van het Onderwijs 15/16

(<https://www.onderwijsinspectie.nl/binaries/onderwijsinspectie/documenten/rapporten/2017/04/12/staat-van-het-onderwijs-2015-2016/Staat+van+het+Onderwijs+geheel.pdf>)) bleek daarnaast dat

- 1) het schooladvies van leerlingen met een niet-westerse migratieachtergrond vaker wordt bijgesteld.
- 2) Studenten met een niet-westerse migratieachtergrond minder makkelijk een stage vinden tijdens hun opleiding en met diploma minder makkelijk een baan dan andere.
- 3) er grote verschillen tussen opbrengsten van scholen met een vergelijkbare leerlingpopulatie. Leerlingen met een niet-westerse migratieachtergrond halen hogere leeropbrengsten op scholen die de zorg planmatig uitvoeren en waar leerkrachten de instructie en verwerking goed afstemmen op de leerlingen en vaker feedback geven.

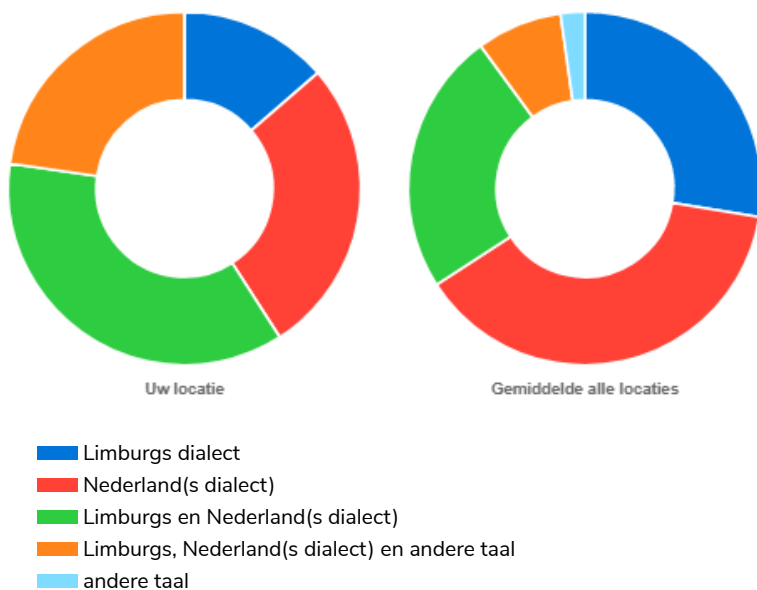
Onderzoek vanuit het Kohnstamm Instituut laat daarnaast zien dat sociale en etnische achtergrond geen invloed heeft op motivatie. Alle leerlingen zijn meer gemotiveerd wanneer een leerkracht hun autonomie ondersteunt, lees rekening houdt met hun gevoelens en opvattingen en hen informatie en keuzeruimte geeft. Ook hun inzet en prestaties worden zo vergroot. Prestaties en motivatie worden ook

positief beïnvloedt door een leergerichte aanpak, dus wanneer een leerkracht de getoonde inzet en individuele vooruitgang beoordeelt in plaats van prestaties en hoge cijfers (lees meer in het onderzoeksrapport (<http://www.kohnstamminstituut.nl/ki924.html>)).

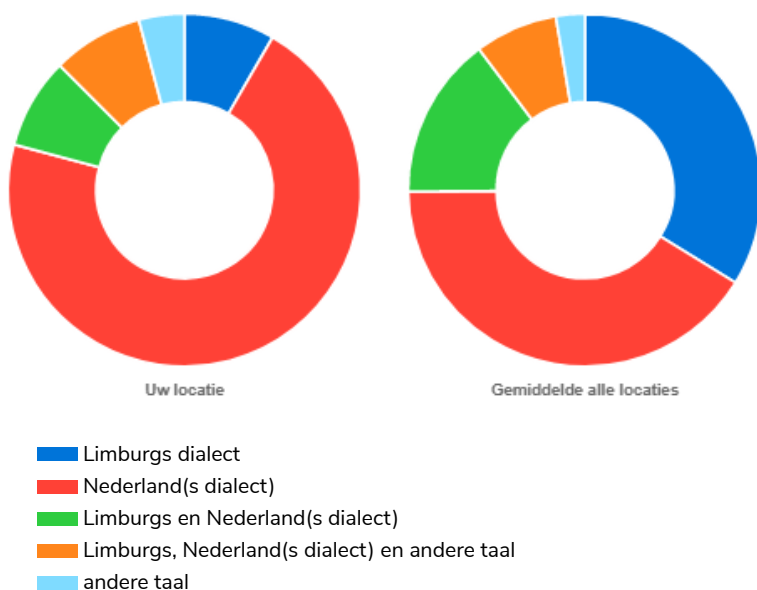
Thuis taal

Thuis taal is een belangrijke factor. Bijvoorbeeld omdat de moedertaal van een kind het denken over de wereld beïnvloedt, maar ook omdat de moedertaal van een kind beïnvloedt hoe de leerkracht hem of haar waarneemt (lees hier meer over de rol van de moedertaal in het onderwijs (http://www.taallectoren.nl/images/achtergrondliteratuur/De_rol_van_de_moedertaal_in_het_onderwijs.pdf)).

Om het talenrepertoire van leerlingen functioneel in te kunnen zetten, is het belangrijk om de thuis taal van leerlingen in beeld te hebben. Daarom is in de vragenlijst gevraagd welke taal ouder(s)/verzorger(s) met hun kind spreken.



Figuur 5 : Thuis taal van leerlingen in groep 2



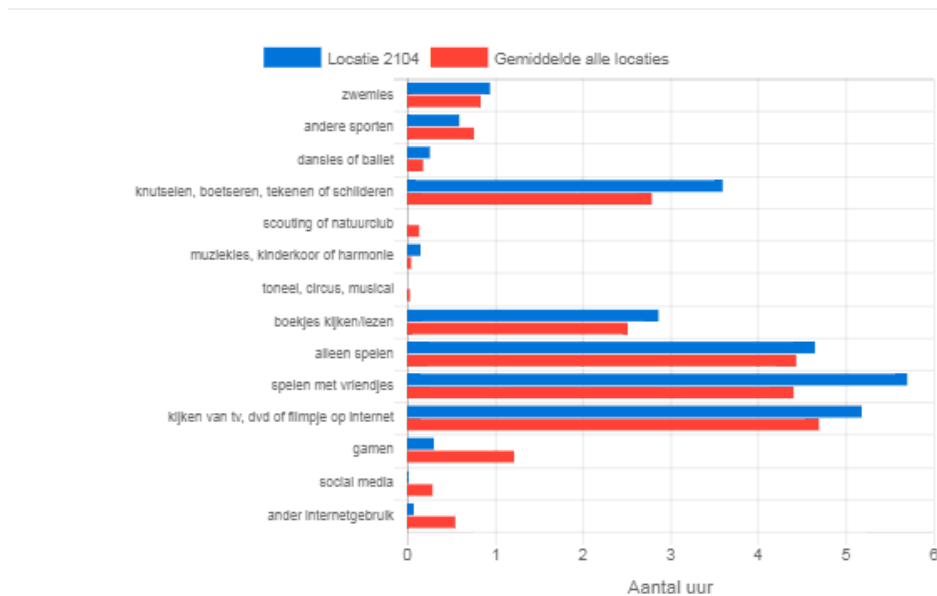
Figuur 6 : Thuis taal leerlingen groep 8

Meer weten over de rol van thuistaal? Kijk dan bijvoorbeeld ook eens bij de Kennisrotonde van NRO (bijvoorbeeld Wat is de invloed van Nederlandse taal op de woordenschatontwikkeling (<https://www.nro.nl/kennisrotondevragenopenrij/cito-woordenschat/>)) of bij Didactief (bijvoorbeeld: Meertaligheid is een pré (<https://didactiefonline.nl/artikel/meertaligheid-is-een-pre>)).

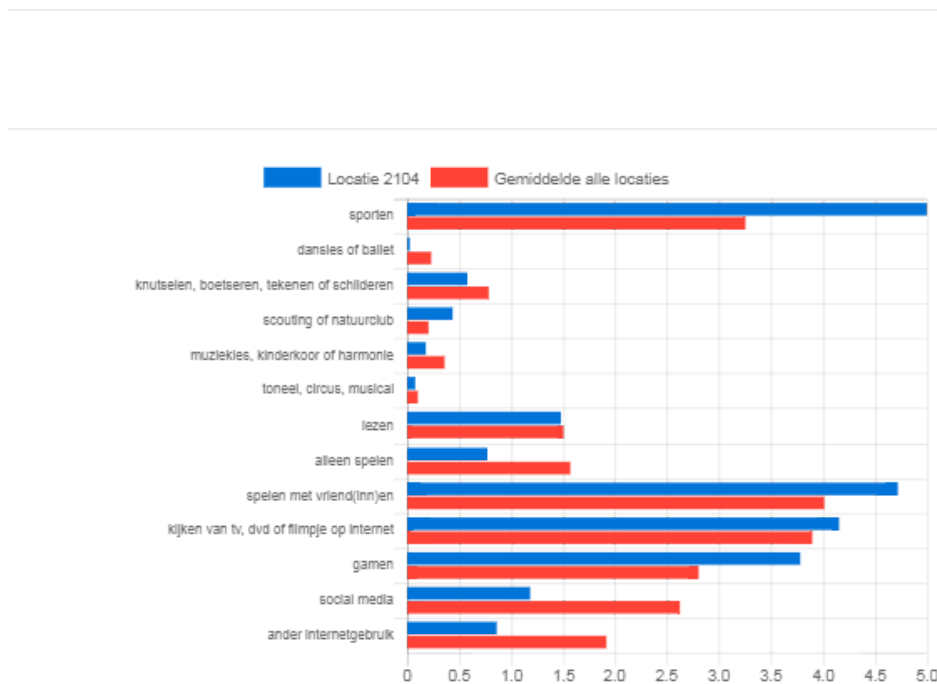
Tijdsbesteding buiten school

Wat doen leerlingen buiten schooltijd en hoelang zijn ze daarmee bezig? En wat betekenen deze inzichten in de tijdsbesteding van leerlingen voor wat je op school aanbiedt?

In de figuren hieronder vindt u hoeveel uur kinderen buiten school gemiddeld besteden aan sport, spelen en culturele activiteiten, met als maximum 5 uur (wanneer de balk het einde van de figuur raakt, besteden kinderen van uw school 5 uur of meer aan deze activiteit).



Figuur 7 : Hoeveel tijd besteden leerlingen van groep 2 volgens hun ouders buiten school per week gemiddeld aan ...



Figuur 8 : Hoeveel tijd besteden leerlingen van groep 8 volgens zichzelf buiten school per week gemiddeld aan ...

Ouderbetrokkenheid en stimulering

Kinderen brengen de meeste tijd thuis en daarnaast op school door, wat maakt dat opvoeden en onderwijzen niet los van elkaar staan . Kinderen leren zowel op school als thuis. Leraren hebben naast een onderwijzende, ook een opvoedende rol; en ouders hebben naast een opvoedende ook een onderwijsondersteunende rol. De onderwijsondersteunende rol van ouders wordt ook wel 'ouderbetrokkenheid' genoemd. Het idee dat ouderbetrokkenheid ertoe doet wordt breed gedeeld. De meeste scholen hebben dan ook een eigen ouderbeleid geformuleerd met betrekking tot de samenwerking en communicatie met ouders ('educatief partnerschap'). Informatie op welke wijze en in welke mate ouders betrokken zijn, geeft input voor op welke wijze het educatief partnerschap vormgegeven zou moeten worden. Daarom vindt u hieronder wat de ouders van de leerlingen van uw school doen. Op de website Educatief Partnerschap (<http://educatief-partnerschap.nl/>) van de Fontys Hogeschool Pedagogiek zijn tips en tools te vinden - gebaseerd op onderzoeksresultaten en praktijkervaringen - om educatief partnerschap te versterken.

Ouderbetrokkenheid groep 2: percentage ouders dat (heel) vaak met hun kind ...

Variabele	Locatie 2104	Gemiddelde alle locaties
Geletterdheid		
voorlezen	81.82	58.58
naar de bibliotheek gaan	4.55	13.85
letters oefenen	31.82	33.87
rijmen en zingen	40.91	40.63
gesprekken voeren	77.27	80.44
Gecijferdheid		
tellen	63.64	62.49
spelen met blokken of speelgoed om mee te bouwen	36.36	39.96
bordspellen of kaartspelletje spelen	18.18	42.66
spelletjes spelen met verschillende vormen (bijv. vormen sorteren, puzzels)	22.73	29.42
Ouderbetrokkenheid		
complimentjes geven/aanmoedigen	86.36	83.93
dingen uitleggen en over van alles doorvragen	77.27	78.82
praten over wat er op school gebeurt	81.82	88.09
praten over klasgenootjes en leerkrachten	77.27	70.6
Sociaal kapitaal/Cultureel		
de natuur ingaan	50	42.67
naar een speeltuin/kinderboerderij gaan	27.27	41.39
naar een museum of voorstelling gaan	13.64	4.85
naar een dierentuin of pretpark gaan	4.55	17.42
naar de kermis gaan	0	6.51

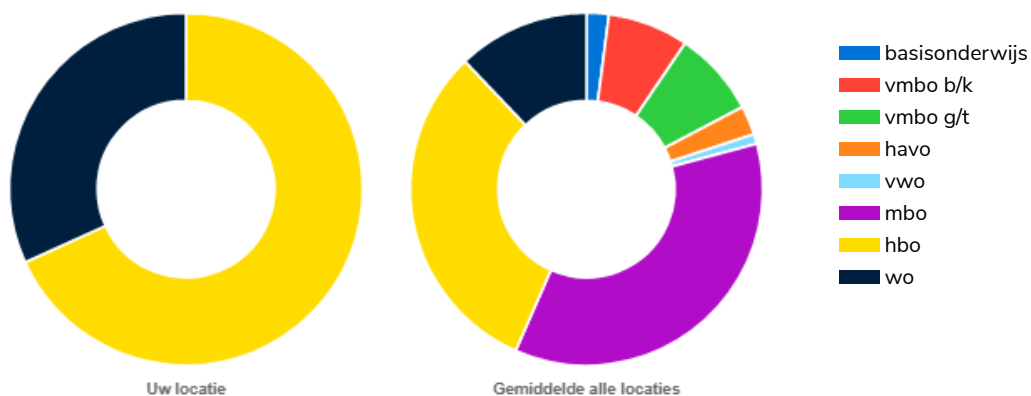
Ouderbetrokkenheid groep 8: percentage ouders dat zegt vrij tot heel veel ...

Variabele	Locatie 2104	Gemiddelde alle locaties
Parenting		
Ik ken de vriendjes en vriendinnetjes van mijn kind goed	54.17	34.43
Ik help mijn kind met emoties om te gaan	41.67	35.56
Ik ga naar een museum, concert of toneelstuk met mijn kind	16.67	9.08
Ik praat met mijn kind over het nieuws	20.83	16.15
Communicating		
Ik heb regelmatig contact met de leerkracht van mijn kind	4.17	9.69
Ouderavonden worden altijd door mijzelf of mijn partner bezocht	52.17	62.27
Ik zorg ervoor dat ik op de hoogte blijf van de gebeurtenissen op school	45.83	39.02
Ik vertel de leerkracht wat er zich in de omgeving van mijn kind afspeelt	8.33	20.83
Learning at home		
Ik help mijn kind met huiswerk en opdrachten	25	14.82
Ik overhoor mijn kind over wat hij/zij bestudeerd heeft	16.67	18.63
Ik bied thuis huiswerkhulp	8.33	10.35
Ik koop extra professionele hulp in	0	7.07
Educational expectations/ aspirations for children		
Hoe erg zou u het vinden als uw kind...		
niet zijn best zou doen op school	33.33	37.43
zich voor weinig zou interesseren	50	34.91
zwak zou blijken bij taal en/of rekenen	8.33	14.5
uiteindelijk geen diploma's zou halen	50	52.5
Communication with child about school		
Ik praat geregeld met mijn kind over wat op school gebeurt	41.67	37.51
Ik motiveer en ondersteun mijn kind met school(werk)	41.67	35.16
Ik praat geregeld met mijn kind over klasgenootjes en leerkrachten	37.5	28.37
Ik praat geregeld met mijn kind over de vervolgopleiding	29.17	27.53

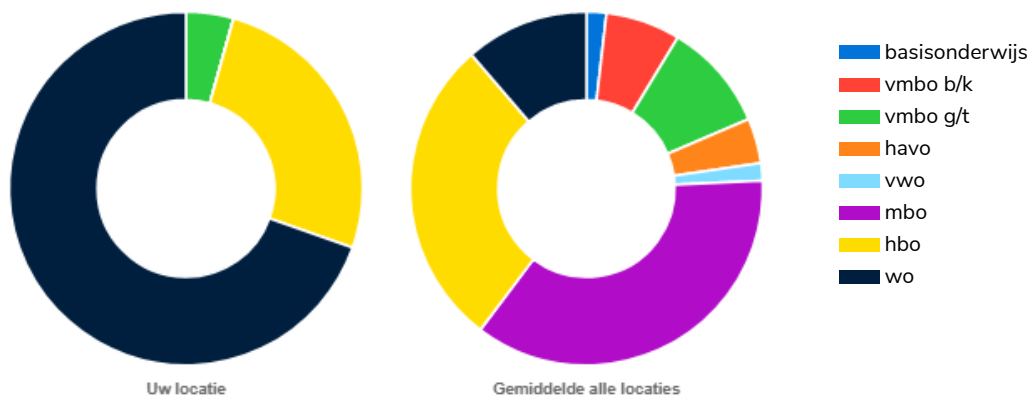
Opleiding moeder

Onderzoek laat zien dat de sociale herkomst van ouders samenhangt met hoe kinderen het doen op school (lees ook meer in het verdiepende artikel).

In Nederland is de afgelopen jaren veel aandacht geweest voor de kansenongelijkheid in het onderwijs die zijn herkomst vindt in de opleiding van ouders. Daarnaast wordt met de nieuwe gewichten-regeling volgens het voorstel van CBS de nadruk gelegd op de opleiding van de moeder. Daarom vindt u in de figuren hieronder voor moeders van leerlingen in groep 2 en 8 het hoogst behaalde diploma.

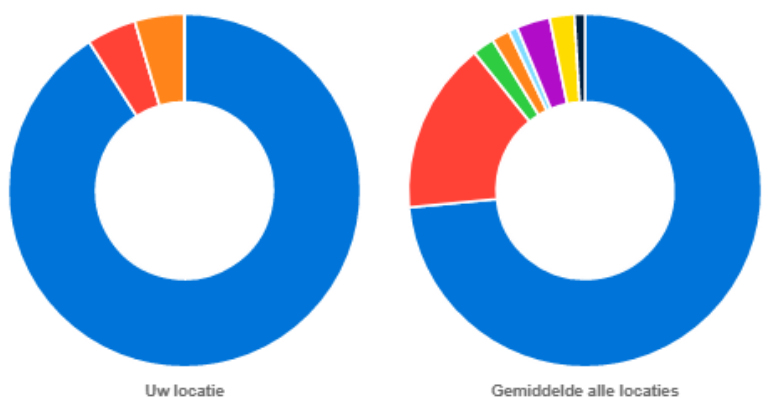


Figuur 9 : Hoogst behaalde diploma van moeders van leerlingen in groep 2

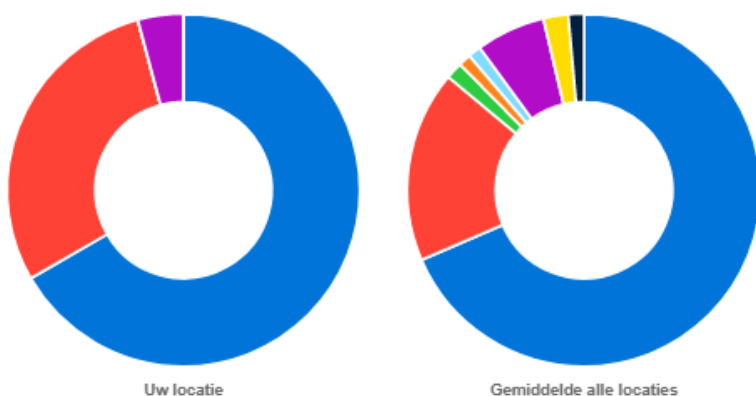


Figuur 10 : Hoogst behaalde diploma van moeders van leerlingen in groep 8

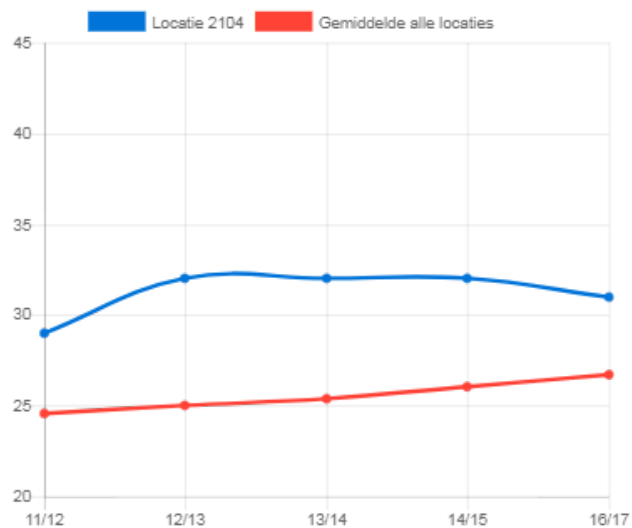
Arbeidsmarktsituatie

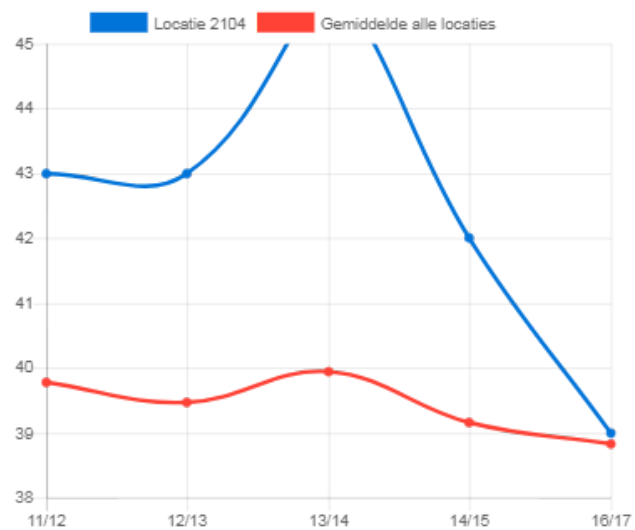


- beide ouders betaald werk
- een ouder werkt, ander niet (werkzoekend, arbeidsongeschikt of anders)
- beide ouders werkzoekend of anders
- een ouder arbeidsongeschikt, ander werkzoekend of anders
- beide ouders arbeidsongeschikt
- ouder betaald werk (eenoudergezin)
- ouder werkzoekend of anders (eenoudergezin)
- ouder arbeidsongeschikt (eenoudergezin)

Figuur 11 : Arbeidssituatie van ouders van leerlingen in groep 2

- beide ouders betaald werk
- een ouder werkt, ander niet (werkzoekend, arbeidsongeschikt of anders)
- beide ouders werkzoekend of anders
- een ouder arbeidsongeschikt, ander werkzoekend of anders
- beide ouders arbeidsongeschikt
- ouder betaald werk (eenoudergezin)
- ouder werkzoekend of anders (eenoudergezin)
- ouder arbeidsongeschikt (eenoudergezin)

Figuur 12 : Arbeidssituatie van ouders van leerlingen in groep 8**Figuur 13** : gemiddeld aantal arbeidsuren van moeders van leerlingen in groep 2



Figuur 14 : gemiddeld aantal arbeidsuren van vaders van leerlingen in groep 2